

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของโครงการสำคัญภายใต้งบประมาณของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด ยกระดับมาตรฐานการผลิตเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ให้มีมูลค่าเพิ่ม

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
๓. แนวทางการพัฒนา	ยกระดับมาตรฐานการผลิตเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ให้มีมูลค่าเพิ่ม
๔. หลักการและเหตุผล	หลักการและเหตุผล : กระบือเป็นสินค้าที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี ส่งไปจำหน่ายทั่วประเทศ ในปี ๒๕๖๗ จากข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์พบว่าจังหวัดอุทัยธานีมีเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ ๓,๐๕๑ ราย กระบือ ๓๕,๑๕๐ ตัว คิดเป็นผลผลิตกระบือ ๑๑,๘๔๕ ตัว หรือ คิดเป็นมูลค่า ๔๒๔.๑๔ ล้านบาทต่อปี โดยจำแนกเป็นมูลค่ากระบือสวยงาม ๖๑ ล้านบาท จากการจำหน่ายกระบือสวยงาม ๖๑๐ ตัว (เฉลี่ยราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อตัว) และเป็นมูลค่ากระบือทั่วไป ๓๖๓.๑๔ ล้านบาท จากการจำหน่ายกระบือทั่วไป ๑๑,๒๓๕ ตัว (เฉลี่ยราคา ๔๒.๓๕ บาทต่อกิโลกรัม) ทั้งนี้ราคาจำหน่ายทั้ง ๒ กรณี คิดจากกระบืออายุ ๑๘ เดือน น้ำหนักตัวเฉลี่ย ๓๕๐ กิโลกรัม จากข้อมูลดังกล่าวหากมีการส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือให้ดียิ่งขึ้นก็จะเพิ่มมูลค่าการซื้อขายที่สูงขึ้น โดยเฉพาะกระบือในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานีที่มีลักษณะลำตัวสูงใหญ่ ยาว มีกล้ามเนื้อมาก ไตไว นิสัยดีเลี้ยงง่าย และเชื่อว่ามีพันธุกรรมของกระบือป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งตั้งแต่ในอดีต กระบือจัดเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญ ๑ ใน ๓ ของจังหวัดอุทัยธานี เกษตรกรจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือของตนเองอยู่เสมอๆ ดังนั้นกระบือในจังหวัดอุทัยธานีจึงเป็นที่นิยมของเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือทั่วประเทศ สำหรับนำไปพัฒนาและปรับปรุงฝูงกระบือ การใช้น้ำเชื้อแช่แข็งจากกระบือพ่อพันธุ์ดีจึงได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานีได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ๑,๑๓๑,๘๐๐ บาท เกษตรกรเป้าหมาย ๒๖๐ ราย ได้ดำเนินการผสมเทียมจากกระบือน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ดีไปแล้ว จำนวน ๗๗๕ ตัว ปีงบประมาณ ๒๕๖๗ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานีได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ๑,๑๒๒,๘๐๐ บาท เกษตรกรเป้าหมาย ๒๘๐ ราย ดำเนินการผสมเทียมจากกระบือน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ดีไปแล้ว จำนวน ๗๑๔ ตัว และในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ๗๓๙,๓๐๐ บาท เกษตรกรเป้าหมาย ๒๙๐ ราย แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือในจังหวัดอุทัยธานีที่มีความต้องการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือ แนวทางการปรับปรุงพันธุ์กระบือ มี ๒ วิธี คือ - พัฒนาปรับปรุงพันธุ์ด้วยการใช้พ่อพันธุ์คุมฝูง โดยคัดเลือกพ่อพันธุ์ที่มีโครงสร้างสูงใหญ่ - พัฒนาปรับปรุงพันธุ์ด้วยวิธีการผสมเทียมโดยใช้น้ำเชื้อกระบือที่มีชื่อเสียงซึ่งในปัจจุบันได้รับความนิยมมากขึ้นประกอบกับการเลี้ยงกระบือในปัจจุบันเป็นการเลี้ยงแบบประณีตจึงทำให้เกษตรกรสามารถจับสัตว์ได้แม่นยำมากขึ้นจึงสามารถเลือกน้ำเชื้อที่ต้องการได้ ทั้งนี้การพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ด้วยวิธีผสมเทียมมีข้อดี คือ เกษตรกรไม่จำเป็นต้องมีพ่อพันธุ์ที่มีราคาสูง เป็นการลดค่าใช้จ่าย แต่ยังสามารถปรับปรุงพันธุ์จากการใช้น้ำเชื้อพ่อที่ต้องการ

หัวข้อ	รายละเอียด
	ในการผสมพันธุ์ สามารถกระจายพันธุ์กรรมของสัตว์พันธุ์ดี เป็นที่ต้องการ ได้อย่างรวดเร็ว ลดปัญหาในการเกิดโรคติดต่อในระหว่างการเคลื่อนย้ายไปยังสถานที่ต่างๆ เช่น โรคปากและเท้าเปื่อย โรคล้มปัสกิน เป็นต้น และลดความเสี่ยงในการเกิดโรคติดต่อทางระบบสืบพันธุ์ และคุณภาพน้ำเชื้อของพ่อพันธุ์ ทั้งนี้กรมปศุสัตว์ แนะนำให้เกษตรกรใช้น้ำเชื้อแช่แข็งของพ่อพันธุ์ที่ผลิตจากศูนย์น้ำเชื้อมาตรฐาน เนื่องจากพ่อพันธุ์ดังกล่าวต้องผ่านการตรวจโรคที่สามารถติดต่อทางระบบสืบพันธุ์ โรคทางพันธุ์กรรม และมีการตรวจคุณภาพน้ำเชื้อซึ่งหากเป็นการผสมโดยใช้พ่อพันธุ์จะไม่มีการตรวจลักษณะเหล่านี้ ความเร่งด่วน : ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานที่ผ่านมา ช่วยกระตุ้นให้การซื้อขายกระบือในจังหวัดอุทัยธานี มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ทั้งในรูปแบบกระบือสวยงาม และกระบือทั่วไป รวมไปถึงการพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์กระบือในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ให้ดียิ่งขึ้นไป ทำให้ลูกที่เกิดมามีมูลค่าสูง และทราบถึงพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่เหมาะสมกับการเลี้ยงกระบือและสอดคล้องกับพื้นที่ การสร้างอาชีพทางเลือกใหม่ให้แก่เกษตรกรโดยผลิตพืชอาหารสัตว์จำหน่าย นอกจากนี้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาขั้นตอนการเลี้ยง การผลิต การปรับปรุงพันธุ์ สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มความสะดวกพันธุ์ การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มมูลค่าผลผลิต ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรรวมทั้งวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และสนับสนุนการตลาดในลักษณะการเชื่อมโยงเครือข่ายการรวมกลุ่มของเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
๕.วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. อนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์ และเพิ่มจำนวนกระบือพันธุ์ดี ๒. เพิ่มมูลค่าผลผลิต ลดต้นทุน และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ตัวชี้วัด ๑. เกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ ๓๐๐ ราย (จาก ๑๐ % ของจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ ปี ๒๕๖๗ จำนวน ๓,๐๕๑ ราย ในพื้นที่ ๘ อำเภอของจังหวัดอุทัยธานี) มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือ พันธุ์พืชอาหารสัตว์และการจัดการที่เหมาะสม การดูแลสุขภาพสัตว์เบื้องต้น ๒. จำนวนกระบือได้รับการปรับปรุงพันธุ์และดูแลสุขภาพ จำนวน ๔๘๐ ตัว และให้ลูกเกิดจากการผสมเทียมไม่น้อยกว่า ๑๙๒ ตัว (อัตราการผสมติดของกระบือ ๔๐%) ๓. เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ ๘๐ ราย มีความรู้ และทักษะด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ เป้าหมาย ๑. เกษตรกรเป้าหมายได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือ พันธุ์พืชอาหารสัตว์และการจัดการที่เหมาะสม การดูแลสุขภาพสัตว์เบื้องต้น ๒. แม่กระบือได้รับการพัฒนาสุขภาพ ปรับปรุงพันธุ์โดยการผสมเทียม ๔๘๐ ตัว ๓. เกษตรกรเป้าหมายได้รับความรู้การฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านปศุสัตว์
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ ๘ อำเภอในจังหวัดอุทัยธานี
๘. กิจกรรมหลัก	จำนวน ๓ กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ งบประมาณ ๑๗๒,๒๐๐ บาท

หัวข้อ	รายละเอียด
	กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมการพัฒนาระบบพันธุ์ดีด้วยวิธีการผสมเทียม งบประมาณ ๖๓๐,๐๐๐ บาท กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม งบประมาณ ๒๒๐,๒๐๐ บาท
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ : ๑๗๒,๒๐๐ บาท ผู้รับผิดชอบ ชื่อ นายสุราษฎร์ สัทธิง เบอร์โทรศัพท์ ๐๕๖-๙๗๐๑๑๒ โทรศัพท์มือถือ ๐๘๕-๖๖๐๙๘๖๐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ทุกอำเภอ	กิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ วงเงินงบประมาณ ๑๗๒,๒๐๐ บาท ๑. กิจกรรมย่อย เสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ ๒. กิจกรรมย่อย ฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านพันธุ์พืชอาหารสัตว์และการจัดการที่เหมาะสม การดูแลสุขภาพสัตว์เบื้องต้น
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ : ๖๓๐,๐๐๐ บาท ผู้รับผิดชอบ ชื่อ นายสุราษฎร์ สัทธิง เบอร์โทรศัพท์ ๐๕๖-๙๗๐๑๑๒ โทรศัพท์มือถือ ๐๘๕-๖๖๐๙๘๖๐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ทุกอำเภอ	กิจกรรมการพัฒนาระบบพันธุ์ดีด้วยวิธีการผสมเทียม วงเงินงบประมาณ ๖๓๐,๐๐๐ บาท
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ : ๒๒๐,๒๐๐ บาท ผู้รับผิดชอบ ชื่อ นายสุราษฎร์ สัทธิง เบอร์โทรศัพท์ ๐๕๖-๙๗๐๑๑๒ โทรศัพท์มือถือ ๐๘๕-๖๖๐๙๘๖๐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ทุกอำเภอ	กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม วงเงินงบประมาณ ๒๒๐,๒๐๐ บาท
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑,๐๒๒,๔๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. ร้อยละ ๑๐๐ ของเกษตรกรเป้าหมายมีความรู้ในด้านอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์ กระบือ ๒. ร้อยละ ๑๐๐ ของเกษตรกรเป้าหมายมีความรู้ด้านพันธุ์พืชอาหารสัตว์และการจัดการที่เหมาะสม การดูแลสุขภาพสัตว์เบื้องต้น ๓. กระบือได้รับการผสมเทียมโดยน้ำเชื้อคุณภาพดี จำนวน ๔๘๐ ตัว และให้ลูกเกิดจากการผสมเทียมไม่น้อยกว่า ๑๙๒ ตัว ๔. ร้อยละ ๑๐๐ ของเกษตรกรเป้าหมายมีความรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านปศุสัตว์

หัวข้อ	รายละเอียด
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. การพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างรายได้ที่ดี สร้างความภาคภูมิใจ และความมั่นคงยั่งยืนให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ ๒. เกษตรกรมีแปลงพืชอาหารสัตว์คุณภาพดี พอเพียงต่อการเลี้ยงกระบือของตนเอง ลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์ และสามารถนำไปพัฒนาเป็นอาชีพทางเลือก โดยผลิตพืชอาหารสัตว์เพื่อจำหน่าย ๓. เกษตรกรสามารถนำความรู้และเทคโนโลยีด้านการแปรรูปและทำผลิตภัณฑ์ ไปพัฒนา และเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์

ลักษณะความแตกต่างของกระบืองามกับกระบือทั่วไป

ลักษณะกระบือสวยงาม

เป็นกระบือที่มีลักษณะลำตัวใหญ่ ยาว สีก สูง และหนา และเป็นที่ยอมรับของผู้เลี้ยงกระบือ

๑๘ เดือน น้ำหนัก ๓๕๐ กก.

ราคา ๑๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ลักษณะกระบือทั่วไป

มีรูปร่างลำตัวสั้น ท้องกางกลม ขาสั้น ส่วนหัวมีเขากาง ยาว ปลายโค้งงอไปด้านหลัง หน้าผากเรียบรี หน้าสั้นคอยาว ตัวผู้มีหนอกที่เหนือหัวใหญ่ ตัวผู้ขนาดใหญ่กว่าตัวเมีย ส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อใช้แรงงานและใช้เนื้อ

๑๘ เดือน น้ำหนัก ๓๕๐ กก. ๗๖๓ บาท ราคา ๓๒,๓๒๓ บาท